

Op bezoek bij Heer Tijger

INDIA

We kennen de tijger vooral als rancuneuze menseneter uit *Jungle Book*. Maar bezoek het Indiase platteland en je ontmoet een best wel lieve reuzenpoes die bezoekers koeltjes negeert.

tekst en foto's NOËL VAN BEMMEL

WIE EEN TIJGER WIL ZIEN, moet zijn oren gebruiken. Rij in een oude jeep door het Indiase bamboebos en trap op de rem zodra je 'dhonk!' hoort. Of 'wow!' Want het grote sambarhert of het gevlekte axishertje die deze alarmgeluiden maken, doen dat niet voor niks. Als de tijger op pad gaat, raakt het hele bos in rep en roer. De langoer-apen springen op hun tak en roepen 'ggggghh!', de grijze junglehoen rent zenuwachtig rondjes en schreeuwt 'chuck! chuck!' Volg de uitroepen van de dieren en je volgt de koning van het bos, die onzichtbaar door de schaduwen glijdt. Je moet ermee leren leven als tijger: iedereen is intensief met je bezig. 'Jongens, daar komt-ie!', roepen angstige prooidieren. 'Ja, ik zie hem! Ik ook! Ik zie 'm nog steeds!'

Dat vermoeden althans tijgerkenners die proberen al die kreten uit het bos te begrijpen. De andere bosbewoners laten de tijger weten dat hij is gezien en hij maar beter elders een ander kan bespringen. Ook de mens is de hele dag met je bezig. Van de besnorde boswachter in

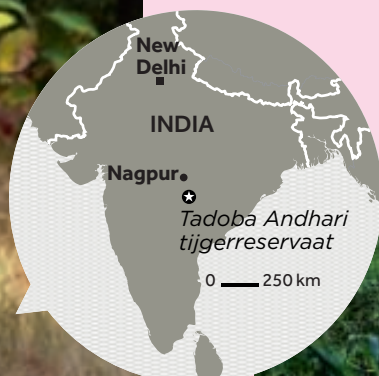
zijn Indiase Maruti-jeep tot de hoopvolle dagjesmensen op de achterbank. Maar de tijger laat zich niet zomaar zien. Sterker: het lijkt wel alsof de drie meter lange kat een spelletje met je speelt. Zo kan het gebeuren dat je uren een onderzoeker met een peilantenne achternagaat – 'heel raar, ze moet echt vlak voor ons zitten' – ; je een middag pootafdrukken volgt zo groot als ontbijtborden om uiteindelijk weer op dezelfde plek te belanden en je 's avonds bijna een bord curry laat vallen als net buiten de lichtjes van de hoteltuin een diepe 'Aooooommm' klinkt. Als een bang konijntje zoek je naar een stel ogen in het bos.

Nergens is de kans zo groot de cast uit *Jungle Book* te zien als in het Tadoba Andhari Tiger Reserve in Centraal-India. Shere Khan – Heer Tijger – is er, de koning van het donkergroene teak- en bamboebos, Baloe de beer met zijn sjofele vacht en de hyperactieve langoeren die

Tijgerin Shanti koos er voor zich te laten zien.

In de Maruthi door het teak- en bamboebos.

echt van alles naar beneden gooien. In Tadoba staan ook twee dorpen vol kleine Mowgli's. Maar iedereen komt hier voor de tijger; de oranje reuzenkat met zijn gouden ogen. We verdringen ons met tientallen andere jeeps op kansrijke plekken, we verliezen langzaam de moed en druisen af richting toiletblok. Op de terugweg wijst de safarigids naar voren en roept dolblij: 'Tijger! Tijger!'

Daar zit ze dan, wat te gapen op de asfaltweg. De jeep rolt dichterbij, we zijn de enigen en de tijger heeft kennelijk besloten dat ik haar even mag bewonderen. Haar enorme voorpoten met intrekbare nagels om diep in prooien te slaan, liggen donzig naast elkaar. De roze tong hangt vrolijk uit haar bek, tussen hoektanden zo groot als je middelvinger. De boogvormige lijnen boven haar ogen lijken denkrimpels, terwijl het puntje van haar staart juist olijk omhoog krult. Nu is goed te zien hoe de zwarte vlammen op haar flanken samenkomen als een sierlijke halsketting op haar gespierde borst. Een

tijger is, kortom, beeldschoon gevaar. Dit is Shanti. Ruim 3,5 jaar oud en al een tijdje op zoek naar een eigen territorium. Haar moeder Choti Tari – de enige tijger met een radiozender om haar nek – stuurde haar drie maanden geleden weg. Shanti's tweelingbroertje werd al snel gedood door een volwassen tijger, zo'n mannetje die een gaar kan omtrekken, het plaatselijk bosrond van 1.200 kilo. De kans dat Shanti op deze hertrijke heuvel een vaste plek vindt, is nihil: er wonen daar al vijftien tijgers. Ze ziet er trouwens mager uit vandaag.

Dat weten we allemaal dankzij één man: Aditya Dhanwatay. De 35-jarige eigenaar van de Tiger Trails Jungle Lodge werkt al twintig jaar aan een stamboom van pakweg alle honderd tijgers van Tadoba en omgeving. Als jongetje mocht hij met zijn vader mee op diens Royal Enfield-motorfiets. In 1996 kocht de familie een droog stuk land aan de rand van het natuurpark en veranderde dat geleidelijk in een oase. Nu banjeren de sambars, →

De keerzijde van het toenemende aantal tijgers: doodsbangе boeren slapen op machaans, platforms.

gaurs, tijgers en luipaarden gewoon over het terrein van de Jungle Lodge (ze geloven niet in hekken in India). Je kunt er buiten slapen op je terras en dan hoor je hoeven tikken en de lippenbeer snuiven als een kapotte stofzuiger. De tijger, zegt Dhanwatay, klinkt als een mens die op blote voeten door het bos loopt. Wederom: wie op safari gaat in India, moet zijn oren gebruiken.

Tadoba gaat lekker. Nergens is de kans zo groot een tijger te zien als hier. En nergens experimenteren boswachters zo gedurfd met nieuwe activiteiten. Rond het natuurpark is een bufferzone van 600 vierkante kilometer aangewezen waar evenveel wilde dieren rondlopen, maar minder restricties gelden. Binnenkort kun je er wandelsafari's ondernemen, met fluisterboten over een groot meer met blauwe eenden en nestelende ooievaars tuffen, mountainbiken door het bos en een nacht blijven slapen in een schuilhut

waar ook Shere Khan rondsluipт. 'Mooie fiets!' concludeert Dhanwatay terwijl hij nog een stuk verpakkingsplastic van een mountainbike trekt. Glunderend: 'Ben je klaar voor de eerste fietssafari door een tijgerreservaat in de geschiedenis van India?' Twee dorpsjongens in camouflagepak gaan mee ter bescherming. Gewapend met een fietspomp. Samen fietsen we langs de lelierijke waterkant en over zanderige bospaden waar zwijnen en herten wegschieten. Op de terugweg drinken we een Fanta in een dorpstentje waar ze mogelijk nu nog over ons praten.

Tijgers laten zich niet zien. Ik had me voorgenomen de fiets als schild te gebruiken, zoals de fietspolitie in Amsterdam schijnt te doen bij geweld, al lijkt dat misschien zinloos bij een boze kat van 200 kilo. 'De tijger gaat ons liever uit de weg', verzekert Dhanwatay die al vaker een tijger op zijn pad heeft gehad. 'Je hoort eerst een diep 'aooomm' en dan kiest de tijger

'We compenseren de dorpelingen. 140 euro voor het verlies van een koe, 11.000 euro voor een familielid'

ervoor zich te laten zien. Zo geeft hij aan welke afstand hij acceptabel vindt. We kijken elkaar dan even aan en dan loop ik om.' De lippenbeer is volgens hem een stuk linker. 'Die heeft écht een kort lontje.' Het moet gezegd: in de Disneyversie is Baloe een vrolijke sambabeer, maar in het originele boek van Rudyard Kipling slaat de berenleeraar de kleine Mowgli bont en blauw. Niet iedereen is zo blij met de wilde beesten rondom het Tadoba Tijgerreservaat. En eerlijk is eerlijk, als in Nederland één tijger zou loslopen, wordt waarschijnlijk het leger ingezet. 'De mensen hier zijn erg tolerant', verzekert boswachter Sachin Shinde. Hij is verantwoordelijk voor de bufferzone van 600 vierkante kilometer waar naar schatting 22 tijgers, 66 luipaarden en evenveel beren rondlopen. Hun aantal groeit ook, doordat in het natuurpark de aantallen flink toenemen. Al die welpen gaan op zoek naar een nieuw jachtterrein. Shinde: 'We compenseren de dorpelingen. 140 euro voor het

India betaalt 11.000 euro per verslonden familielid.

De eerste fietssafari door het tijgergebied.

Wandelsafari tussen de tijgers.

Wildernisgids Yogesh kan vooral goed luisteren.

Praktische informatie

■ Qatar Airlines vliegt van Schiphol naar de stad Nagpur in Centraal-India. Dat scheelt een chaotische overstap in New Delhi. Vanaf € 515.

qatarairways.com/nl
 ■ Vanaf Nagpur rij je drie uur door ruraal India naar het Tadoba Andhari Tijgerreservaat.

■ De Nederlandse tour-operator All for Nature Travel biedt – naast privé-safari's – ook een tien-daagse groepsreis naar de Tiger Trails Jungle Lodge aan. Vanaf € 2.695 (incl. safari's, excl. vlucht). allfornaturetravel.com

■ Tadoba ligt in een alcoholvrij district.

■ De reis draagt bij aan natuurbeschermingsorganisatie TOFTigers die zich inzet voor duurzaam toerisme in India.

■ De visumprocedure van India is onlangs sterk vereenvoudigd.

verlies van een koe, 11.000 euro voor het verlies van een familielid.

Dhanwatay's familielandgoed dient als proeftuin voor alle vernieuwing. Zo betaalt hij zestig boeren in de omgeving om hun rijst niet meer te oogsten. 'Ik wil deze hele vallei laten verwilderen,' zegt hij. Natuurtoerisme levert volgens hem meer werk op voor de regio dan veeteelt en rijstbouw. 'Het liefste zou ik iedereen uitkopen en het gebied teruggeven aan de natuur.'

Dhanwatay is door de Indiase deelstaat Maharashtra gevraagd vergelijkbare plannen voor andere tijgerreservaten te ontwikkelen. 'Als er meer te doen is, blijven toeristen langer hangen.'

Met een ober en een hulpkok uit de Tiger Trails Jungle Lodge, gewapend met een houten stok, lopen Dhanwatay en ik door de rijstvelden richting het dorpje Kuthwanda. Halverwege klautert boer Prakash Pendhar van zijn hooiberg voor een praatje. 'Ik ben iedere nacht bang,' zegt hij wijzend op zijn machaan, een houten platform op palen. 'Daarop slaap ik twee maanden per jaar om alle wilde beesten weg te jagen. En nog verlies ik meer dan een kwart van mijn oogst aan zwijnen, herten en gaurs.'

Zijn 19-jarige dochter Shital roept van boven: 'Gisternacht liep er nog een tijger door het dorp! Bij de school.' Zij wil graag verhuizen naar de stad. Volgens haar 44-jarige vader liepen er vroeger nauwelijks wilde dieren over de velden. Zijn ogen lichten op als ik hem vraag of hij met zijn gezin zou verhuizen als hij daarvoor geld krijgt aangeboden. Zonder aarzeling: 'Laat me het geld zien en dan ben ik morgen weg.'

Op de terugweg richting zwembad wijst de kok rechts op een nilgai, een antiloopt met het lichaam van een paard en de kop van een koe, en links op een luipaard dat wegschiet in de bosjes. Niet fijn voor dorpelingen, maar ook best wennen voor een safariganger die een ommetje maakt. Dan luister je 's nachts op je terras toch wat anders naar de geluiden om je heen. Naast de 'dhonk!' van het sambahert en de stofzuigende beer, herken je nu ook het 'sjoel! sjoel!' en het handgeklap van vermoeide rijstboeren in de vallei.